

В. В. Поляков,
аспірант, Національний аерокосмічний університет
ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-9805-2985>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.14.227

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В РАМКАХ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕРЖАВИ

V. Poliakov,
Postgraduate student, National Aerospace University named after M.E. Zhukovsky "Kharkiv Aviation Institute"

CURRENT FEATURES OF THE ACTIVITIES OF PUBLIC GOVERNMENT BODIES WITHIN THE DEVELOPMENT OF THE ELECTRONIC STATE SYSTEM

У статті проаналізовані сучасні особливості діяльності органів публічної влади в рамках розвитку системи електронної держави. Зазначено, що у науці справедливо зазначається, що "електронна держава" означає новий етап розвитку демократичної держави. Роль інформаційних технологій у розвитку електронної держави полягає в: розширенні доступу громадськості, бізнесу до державної інформації та служб; посилення їхньої ролі в процесі прийняття рішень; у підвищенні ефективності, оперативності, нововведень та загальної якості роботи державних структур. На нашу думку, електронний уряд — це змінами в системі органів публічної влади через використання такими органами Інтернету та інших інформаційно-цифрових технологій з метою надання послуг, інформації, а також забезпечення демократичних процедур; підвищення відкритості та прозорості діяльності органів публічної влади.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у системі державного управління не тільки змінює вимоги до компетенцій держслужбовця та підходи до роботи з даними, а й формує в Україні передумови для реалізації моделі держави як платформи, що здатна стати унікальним досвідом у світовій практиці, де провідним напрямом є інформатизація.

Обґрунтовано, що архітектура електронної держави підтримує можливість відкриття користувачем доступу до частини відомостей особистого кабінету (віртуального офісу) для

сервісів системи управління зв'язками з користувачами, зокрема для підготовки проактивних сповіщень та пропозицій користувачеві про нові пільги, які йому стають доступними та інших можливостях. Електронна держава має низку вигідних рис як для населення, так і для самої держави, оскільки включає цілу низку елементів: інформаційні системи виконавчої влади; інформаційні системи органів місцевого самоврядування; структура загального доступу; центри доступу до громадських приймалень; відомчі та регіональні центри електронного обслуговування; сайти публічних органів влади у мережі Інтернет; регіональні центри надання адміністративних послуг.

Запропоновані основні принципи, мета яких — захист прав та інтересів громадян, національної безпеки, а також посилення та розвиток інших галузей соціального життя, зокрема: гнучка і своєчасна адаптація до загроз інформаційній безпеці, вимог та очікувань громадян, реформування законодавства та технологій; концентрація на реальних запитах населення; застосування інноваційних методів співпраці з бізнесом; врахування особливостей запитів та можливостей різних груп громадян і соціальних верств; збільшення обсягу надання державних та адміністративних послуг за допомогою мобільних застосунків; формування у кожній адміністративно-територіальній одиниці центрів надання послуг в електронному форматі; формування сучасної культури електронного держави; мотивування громадян використати можливості електронної держави; відстеження показників ефективності діяльності органів публічної влади у сфері здійснення функцій електронної держави тощо.

The article analyzes modern features of the activities of public authorities within the framework of the development of the electronic state system. The author states that science rightly notes that the "electronic state" means a new stage in the development of a democratic state. The role of information technologies in the development of the electronic state consists in: expanding public and business access to state information and services; strengthening their role in the decision-making process; in increasing efficiency, efficiency, innovations and general quality of work of state structures. Electronic government is changes in the system of public authorities through the use of the Internet and other information and digital technologies by such bodies for the purpose of providing services, information, as well as ensuring democratic procedures; increasing the openness and transparency of the activities of public authorities.

The implementation of information and communication technologies in the public administration system not only changes the requirements for civil servant competencies and approaches to working with data, but also creates the prerequisites in Ukraine for the implementation of the state model as a platform that can become a unique experience in global practice, where informatization is the leading direction.

The author substantiates that the architecture of the electronic state supports the possibility for the user to open access to part of the information of the personal account (virtual office) for the services of the system of managing relations with users, in particular for the preparation of proactive notifications and offers to the user about new benefits that become available to him and other opportunities. The electronic state has a number of beneficial features both for the population and for the state itself, as it includes a number of elements: information systems of the executive power; information systems of local self-government bodies; public access structure; access centers to public receptions; departmental and regional electronic service centers; websites of public authorities on the Internet; regional centers for the provision of administrative services.

The author proposed the main principles, the purpose of which is to protect the rights and interests of citizens, national security, as well as strengthening and developing other areas of social life, in particular: flexible and timely adaptation to threats to information security, demands and expectations of citizens, reforming legislation and technologies; concentration on real requests of the population; application of innovative methods of cooperation with business; taking into account the characteristics of requests and opportunities of different groups of citizens and social strata; increasing the scope of providing state and administrative services using mobile applications; formation of service provision centers in electronic format

in each administrative-territorial unit; formation of the modern culture of the electronic state; motivating citizens to use the possibilities of the electronic state; tracking performance indicators of public authorities in the sphere of implementation of electronic state functions, etc.

Ключові слова: публічне управління, публічна влада, органи публічного управління, електронний уряд, електронні послуги, інформаційно-комунікативні технології.

Key words: public administration, public power, public administration bodies, electronic government, electronic services, information and communication technologies.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Процес впровадження електронної держави в Україні має відбуватися в умовах форматування існуючої державної системи управління. Необхідне проведення модернізації та удосконалення системи органів публічної влади, їх кадрового потенціалу, інформаційного забезпечення, формування інформаційної культури у службовців тощо. Цей процес повинен включати створення повноцінної електронної системи взаємодії органів державної та муніципальної влади з населенням.

По суті, електронна держава є системою певних публічно-правових інститутів, що забезпечують регулювання надання державних та адміністративних послуг населенню у форматі онлайн.

Необхідно, щоб архітектура електронної держави включала в себе інноваційні види пристроїв та точок доступу. Для цього, наприклад, можна передбачити голосовий інтерфейс. Оцінюючи ефективність застосування інноваційних пристроїв, необхідно, крім іншого, брати до уваги їх соціальну значимість — наприклад, слід забезпечити можливість доступу до них людей із інвалідністю, людей похилого віку, багатодітних сімей та ін. [1].

На сьогодні внаслідок війни та воєнних дій набуває актуальності процес активного запровадження цифрових та електронних послуг у сучасну систему життєдіяльності українського суспільства. Адже, не всі громадяни можуть скористатися державними та адміністративними послугами, внаслідок небезпеки перебування в певних населених пунктах, деякі громадяни перебувають за межами нашої країни, а деякі особи не знають про своє право на отримання певних компенсацій та пільг.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання особливостей розвитку та діяльності органів публічної влади в рамках розвитку системи електронної держави, розвиток системи електронного урядування, системи електронного уряду, електронної держави, запровадження інформаційно-комунікативних технологій у системі діяльності органів публічної вла-

ди, удосконалення організаційної структури органів публічної влади аналізують багато учених, у тому числі: В. Авер'янов, О. Андрійко, І. Арістова, О. Баранов, А. Берлач, К. Бєляков, Ю. Битяк, В. Білоус, Г. Блінова, В. Гавловський, З. Гбур, М. Гурковський, О. Декалюк, Н. Даміров, І. Жаровська, Р. Калюжний, О. Карпенко, Т. Коломоець, В. Колпаков, А. Комзюк, Б. Кормич, О. Кузьменко, В. Курило, А. Новицький, В. Ліпкан, С. Петков, О. Рябченко, В. Цимбалюк, М. Швець, І. Шопіна, Х. Ярмак та ін. Разом з тим, зазначені автори аналізують проблеми та перспективи розвитку моделі електронного уряду та електронної держави у мирний час.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є системний аналіз сучасних особливостей діяльності органів публічної влади в рамках розвитку системи електронної держави.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Електронна держава формується внаслідок використання інформаційно-комунікаційних технологій органами публічної влади. Незважаючи на те, що останнім часом почастишало згадка даного терміна в науковій літературі, єдиної думки щодо його визначення поки що не існує. Більше того, в науковому обігу використовується кілька термінів, на перший погляд схожих за змістом: "електронна держава", "електронний уряд" та "електронне управління". Різноманітність використовуваних у науковій літературі термінів обумовлено тим, що вживаний у зарубіжній літературі термін "e-government" розглядається у вітчизняній науковій доктрині відразу в кількох значеннях.

Термін "електронна держава" найбільше відповідає англійському терміну "e-government", оскільки в зарубіжній політико-правовій доктрині цей термін вживається для опису процесів, що відбуваються в державі в цілому і торкаються всіх трьох гілок публічної влади.

У науці справедливо зазначається, що "електронна держава" означає новий етап розвитку демократичної держави. Роль інформаційних технологій у розвитку електронної держави полягає в: 1) розширенні доступу громадськості, бізнесу до державної інформації та служб; 2) посилення їхньої ролі в процесі прийняття

рішень; 3) у підвищенні ефективності, оперативності, нововведень та загальної якості роботи державних структур [2].

На нашу думку, електронна держава — це змінами в системі органів публічної влади через використання такими органами Інтернету та інших інформаційно-цифрових технологій з метою надання послуг, інформації, а також забезпечення демократичних процедур; підвищення відкритості та прозорості діяльності органів публічної влади. Електронна держава спрямована на відкритий та прозорий діалог органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства, бізнесом, населенням.

За допомогою електронної держави громадськість, бізнес зможе звертатися за державними послугами через засоби інформаційно-комунікативних технологій та отримувати такі послуги без паперової тяганини, корупції, зволікань, додаткових документів та зайвої бюрократії.

Архітектура електронної держави — це також технічний супровід державної інформації, інформації користувачів та третіх осіб [3]. В даний час відбувається формування реєстру інформаційних ресурсів із змістовними та формалізованими метаданими, тому важливо передбачити можливість гнучкої зміни організації, формування, публікації, зміни та архівування інформації залежно від реальних запитів та потреб користувачів.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у системі публічного управління не тільки змінює вимоги до компетенцій держслужбовця та підходи до роботи з даними, а й формує в Україні передумови для реалізації моделі держави як платформи, що здатна стати унікальним досвідом у світовій практиці, де провідним напрямом є інформатизація.

Інформатизація публічного управління є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у процеси реалізації державно-владних повноважень суб'єктами публічної влади. Цей підхід передбачає не тільки встановлення сучасного обладнання чи програмного забезпечення, а й фундаментальні зміни у підходах до публічного управління. У цьому напрямі основним пріоритетом стає здобуття цифрових навичок та знань для державних службовців та дійсного розуміння можливостей, що дають інформаційні технології.

Ідея активного використання інформаційної та інформаційно-комунікаційних технологій — це принципово нова якість публічного управління, яка забезпечує перехід до точних "індивідуалізованих" (персоніфікованих) індикаторів рівня життя громадян та розвитку всіх сфер життя суспільства.

Повсюдна інформатизація робить неминучою відповідну трансформацію державних та адміністративних послуг. Активна та ефективна інформатизації та інформаційне забезпечення у сфері публічного управління може призводити до збільшення конкурентоспроможності держави [4; 5].

В Україні, ґрунтуючись на світові та вітчизняні тренди, формується своя концепція комплексної інформатизації управління: з точки задоволеності споживачів результатами інформатизації, на основі готовності країни до інформатизації, ґрунтуючись на одержанні кінце-

вих результатів інформатизації та одержання загальних результатів. Метою застосування інформаційно-комунікаційних технологій та формування електронної держави є зниження трудомісткості використання всіх ресурсів, які вбирають у себе основні складові інформаційного забезпечення:

- технічне забезпечення;
- програмне забезпечення;
- інформаційне забезпечення;
- організаційно-методичне забезпечення;
- математичне забезпечення;
- правове забезпечення;
- фінансово-економічне забезпечення;
- лінгвістичне забезпечення тощо.

Таким чином, інформаційно-комунікаційні технології є сукупністю методів і процесів, об'єднаних у ланцюжок, що забезпечує автоматичний пошук, збирання, зберігання та розповсюдження інформації на базі застосування програмного забезпечення, способів, за допомогою яких інформація пропонується клієнтам з метою зниження трудомісткості процесів та підвищення надійності та оперативності. Інформаційна трансформація органів публічної влади означає перехід від традиційної технології, яка орієнтована на вирішення окремих завдань управління, до нового світу відкритих інформаційних систем, орієнтованих на людини та держава в цілому.

Зазначимо, що централізація інформаційних ресурсів загального користування поєднується з їх донесенням до реальних користувачів. Важливо, щоб у архітектурі електронної держави було передбачено послуги інформаційної безпеки та кібербезпеки. Необхідно безперервно аналізувати якість безпеки та розробляти систему комплексної безпеки [6; 7].

Центральний механізм організації активності користувачів електронної держави — індивідуальний інформаційний простір. Він може існувати в різних формах — у формі особистого кабінету користувача, віртуального офісу компанії, у формі застосунку на смартфоні та ін. Важливо, щоб цей простір підтримував діяльність індивіда у всіх ролях, в яких він виступає, звертаючись до електронної держави.

Архітектура електронної держави підтримує можливість відкриття користувачем доступу до частини відомостей особистого кабінету (віртуального офісу) для сервісів системи управління зв'язками з користувачами, зокрема для підготовки проактивних сповіщень та пропозицій користувачеві про нові пільги, які йому стають доступними та інших можливостях.

Управління розвитком архітектури електронної держави здійснюється на основі контролю відповідності проектних рішень та готових компонентів загальноприйнятим багаторівневим та багатоаспектним стандартам.

Архітектура електронної держави на інфраструктурному рівні спирається на можливості єдиної мережі передачі даних та національної системи центрів обробки даних для централізації програмних та інформаційних ресурсів, використання віртуалізації та інших технологій хмарних обчислень з метою зменшення питомих витрат електронного уряду та збільшення можливостей масштабування його систем.

Саме функціонування електронної держави дає можливість користуватись найпередовішими електронними технологіями населенню та швидко та якісно отримувати необхідні державні чи адміністративні послуги. Набір послуг, що надаються, в електронному вигляді формується заздалегідь з урахуванням можливостей надання таких послуг [8].

Дуже зручним стає використання правової інфраструктури, розташованої в системі різних сервісів. Така структура дозволяє проводити електронні торги та конкурси, залишаючи систему прозорою та перевіреною.

Електронна держава має низку вигідних рис як для населення, так і для самої держави, оскільки включає цілу низку елементів: інформаційні системи виконавчої влади; інформаційні системи органів місцевого самоврядування; структура загального доступу; центри доступу до громадських приймалень; відомчі та регіональні центри електронного обслуговування; сайти публічних органів влади у мережі Інтернет; регіональні центри надання адміністративних послуг.

Побудова електронної держави вимагає скоординованої роботи органів влади та інститутів громадянського суспільства. В іншому випадку можуть залишитися без уваги побажання громадян та їхня думка щодо функціонування органів влади в режимі онлайн та в умовах віддаленого доступу.

Вивчаючи досвід щодо впровадження та функціонування системи електронної держави у інших країнах необхідно зупинитися на досвіді європейських країн.

Естонія є одним із лідерів в області цифровізації державного управління, займаючи третє місце у рейтингу розвитку електронного уряду ООН. Видається важливим оцінити, перш за все, ефекти впровадження наступних технологій: ідентифікаційна смарт-картка, міжвідомча платформа обміну даними та їх вплив на доступ до державних послуг та політичних інститутів; електронна резиденція та її вплив на зростання різноманітності агентів управління та вилучення вартості [9].

В Італії, відповідно до п. 1, п. 2 ст. 63 Кодексу електронного уряду, органи державної влади розробляють та надають різноманітні послуги через мережу Інтернет. Мета цих послуг — задовольнити потреби громадян. Наприклад, забезпечити всебічний розгляд справ, перевірити результати та виявити рівень задоволеності користувачів [10].

У статті 5А Конституції Греції передбачається право на доступ населення до державних даних, а також право на участь в інформаційному суспільстві [11].

Слід зазначити, що багато країн передбачають норми, що регламентують електронну державу. Для цього створюються спеціальні закони та кодекси, а також регламентують процес створення електронної держави у національних конституціях.

Таким чином, основою запровадження системи електронної держави є нормативно-правова регламентація цього процесу у сучасних правових документах України, формування дієвих механізмів розвитку та реалізації електронної держави та докорінне реформування системи органів публічної влади з урахуванням вимог сучасної цифровізації та технологізації всіх процесів життєдіяльності суспільства.

У майбутньому необхідно забезпечити відповідність електронної держави декільком принципам, мета яких — захист прав та інтересів громадян, національної безпеки, а також посилення та розвиток інших галузей соціального життя:

- необхідно забезпечити гнучку і своєчасну адаптацію до загроз інформаційній безпеці та кібербезпеці, вимог та очікувань громадян, реформування законодавства та технологій;

- необхідно сконцентруватися на реальних запитах населення, для виявлення яких проводяться соціальні опитування за допомогою електронних інструментів комунікації;

- необхідно застосовувати інноваційні методи співпраці з бізнесом та формувати прозорі механізми співпраці держави та бізнесу;

- слід брати до уваги особливості запитів та можливостей різних груп громадян і соціальних верств (насамперед це стосується соціально незахищених категорій громадян);

- необхідно збільшити обсяг надання державних та адміністративних послуг за допомогою мобільних застосунків, терміналів та інших телекомунікаційних засобів;

- важливо, щоб у кожній адміністративно-територіальній одиниці були свої центри надання послуг в електронному форматі. Необхідно розробити їх електронну загальнодержавну картку;

- слід виробляти сучасну культуру електронної держави, до якої входить інформаційна та правова культура громадян, а також управлінська культура посадових осіб, які представляють державні та муніципальні органи управління;

- слід мотивувати громадян використати можливості електронної держави;

- важливо стежити за показниками ефективності діяльності органів управління у сфері здійснення функцій електронної держави у відкритому доступі;

- надання можливості людям з малозабезпечених сімей, тимчасово переміщеним особам, безробітним особам та іншим, які не мають можливості купувати гаджети, отримувати безкоштовно гаджети за рахунок місцевого бюджету з метою надання їм можливості скористатися електронними послугами та системою електронної держави;

- передбачити навчання публічних службовців, людей похилого віку, людей з інвалідністю щодо користування електронними державними та адміністративними послугами;

- сформувати Центр аналізу розвитку системи електронної держави в Україні з метою аналізу позитивних зрушень у цій сфері, а також запровадження позитивних світових практики розвитку електронної держави, наприклад, проведення електронних виборів тощо.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У статті проаналізовано сучасні особливості діяльності органів публічної влади в рамках розвитку системи електронної держави. Доведено, що застосування

сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє полегшити та прискорити зв'язок між громадянами та органами публічної влади, ліквідувати обмеження, що накладаються розкладом роботи, або географічною віддаленістю, а також іншими факторами діяльності органів публічної влади, забезпечити доступність державних та муніципальних послуг.

Таким чином, інформаційно-комунікаційні технології дедалі активніше використовуються у діяльності органів публічної влади. Інформатизація діяльності органів публічної влади в Україні в умовах воєнного часу — незамінний та важливий етап у становленні інформаційного суспільства, а також провідний напрямок реформування усієї системи державного управління.

На завершення зазначимо, що електронній державі необхідно звертати увагу насамперед на запити та потреби населення. Важливо, щоб вона була спрямована на те, щоб дотримуватися і забезпечувати права та свободи громадян. У зв'язку з цим необхідно, щоб усі механізми взаємодії відповідали міжнародно-правовим положенням, Конституції та законодавству України.

Література:

1. Борисенко В.Д. Електронне урядування в публічному адмініструванні. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. 2023. Випуск 76. Частина 2. С. 36—40.
2. Дніпров О.С. Поняття, суть та передумови впровадження електронного урядування в Україні. Право і суспільство. 2018. № 5. С. 144—150.
3. Міхровська М.С. Публічна адміністрація, державне управління та електронне урядування: особливості взаємозв'язку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2022. Випуск 69. С. 299—303.
4. Бортник Н.П. Електронна держава та електронна демократія в умовах формування інформаційного суспільства. Академічні візії. 2023.(16). URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/634>
5. Блінова Г. О. Правові засади використання електронних інформаційних ресурсів в концепції цифрової держави. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2021. № 2. С. 53—60.
6. Даміров Наміг Рафіг огли. Модель електронної держави як основа формування інноваційної системи публічного управління. Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис. 2023. Вип. 28. С. 344—349.
7. Ярова А.Б., Родіонов В.Д. Електронна держава: результати впровадження та проблематика в Україні. Основним інноваційним напрямком є впровадження концепція "Цифрової держави" через додаток "Дія": тези доповідей. Т. 2. Кривий Ріг, 2020. С. 62.
8. Юсіфбейлі Р. Електронне урядування в публічному управлінні та адмініструванні сучасної України. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2020. Випуск 20. С. 99—102.
9. Goede M. E-Estonia: The e-government cases of Estonia, Singapore, and Curacao. Archives of Business Research. 2019. № 7 (2). pp. 216—227.
10. Codice amministrazione digitale (Ultimo aggiornamento 06 Ottobre 2016). Art. 63.— Organizzazione e

fmalitadeiservizi in rete URL: <http://www.agid.gov.it/cad/codice-amministrazione-digitale>.

11. The Constitution of Greece. As revised by the parliamentary resolution of May 27-th 2008 of the VIII th Revisionary Parliament / URL: <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/001-156%20aggliko.pdf>.

References:

1. Borysenko, V.D. (2023), "Electronic governance in public administration", *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii PRAVO*, Vol. 76, no. 2, pp. 36—40.
2. Dniprov, O.S. (2018), "The concept, essence and prerequisites for the introduction of electronic governance in Ukraine", *Pravo i suspilstvo*, Vol. 5, pp. 144—150.
3. Mikhrovska, M.S. (2022), "Public administration, public administration and e-government: features of the relationship", *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii PRAVO*, Vol. 69, pp. 299—303.
4. Bortnyk, N.P. (2023), "The electronic state and electronic democracy in the conditions of the formation of the information society", *Akademichni vizii*, Vol. 16, available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/634> (Accessed 1 Jun 2024).
5. Blinova, H. O. (2021), "Legal principles of using electronic information resources in the concept of a digital state", *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia*, Vol. 2, pp. 53—60.
6. Damirov, Namih Rafih ohly (2023), "The electronic state model as a basis for the formation of an innovative system of public administration", *Litopys Volyni. Vseukrainskyi naukovyi chasopys*, Vol. 28, pp. 344—349.
7. Iarova, A.B. & Rodionov, V.D. (2020), "Electronic state: implementation results and problems in Ukraine", *Osnovnym innovatsiinym napriamkom ye vprovadzhennia kontseptsii "Tsyfrovoi derzhavy" cherez dodatok "Diia": tezy dopovidei [The main innovative direction is the implementation of the "Digital State" concept through the "Diia" application: theses of reports]*, vol. 2. Kryvyi Rih, Ukraine.
8. Iusifbeili, R. (2020), "Electronic governance in public management and administration of modern Ukraine", *Publichne upravlinnia i administruvannia v Ukraini*, Vol. 20, pp. 99—102.
9. Goede, M. (2019), "E-Estonia: The e-government cases of Estonia, Singapore, and Curaçao. Archives of Business Research", Vol. 7 (2), pp. 216—227.
10. Agency for Digital Italy (2016), "Digital administration code (Last update 06 October 2016). Art. 63.— Organization and validity of online services", available at: <http://www.agid.gov.it/cad/codice-amministrazione-digitale> (Accessed 1 Jun 2024).
11. Hellenic Parliament (2008), "The Constitution of Greece. As revised by the parliamentary resolution of May 27-th 2008 of the VIII th Revisionary Parliament", available at: <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/001-156%20aggliko.pdf> (Accessed 1 Jun 2024).

Стаття надійшла до редакції 09.07.2024 р.